

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Jókai és a félegyházi fiu.

— Maga az a bácsi, aki azt a sok szép mesét írja? — Kérdezte Jókait a félegyházi fiu.

— Én vagyok a micsodás, felelt Jókai, aztán homlokon csókolta a fiut sokáig elbeszélgetett vele, meg a fiu édesapjával.

A mi rigónk.

Irtta: SZEMLÉR FERENCZ

Itt van a május... Rügveznek a fák,
Bólogat a kertben sok virágos ág
S a többi madárral
— Dali, dali, hó! —
Dalversenyre két egy
Fekete rigó.

Régi ismerősünk ez a kis madár...
Téli zord hidegben ablakunkra jár.
Rendes napt vendég,
Sohse marad el.
Izlik ám néki a
Kiszórt eledel...

Ám, ha a tavasz jön, elröpül vigan:
Fészke van az erdő hívs bokraiban.
Mégis minden reggel,
Mig virul a nyár,
Hogy dallal köszöntsön,
Kertünkbe lejár.

Érzem, hálaképen zengi szép dalát,
Mert jót cselekedtünk vele télen át...
Tanuljon hát tőle
Kicsi szivetek,
Hálátlanok soha
Ti se legyetek!
(Brassó.)

A legnagyobb magyar mesemondó.

— Irtta: KRISTÓF GYÖRGY. —

I.

Százszentendővel ezelőtt, 1825 február 18-án született Komárom városában Jókai Mór, a legnagyobb magyar mesemondó. Ahol csak magyar emberek élnek, de még azon túl is, a világnak sok más nyelvű nemzete is a százszentendős évfordulón kegyeletes ünnepeket szentel a komáromi nagy mesemondó születésére. Itt, Romániában is majd minden magyar községben, magyar iskolában volt már vagy lesz ilyen ünnepség, anélkül is jelen voltak, kedves ifjú testvéreim. De ha nem is vettek részt ilyen ünnepségen, otthon édes szülteik ajkáról sokszor hallottátok emlegetni a Jókai nevét, egy-egy művének a címét, érdekes életrajzának valamelyik jelenetét. Bizonyosan láttok már szülteik újságjaiban reá vonatkozó szép képeket, cikkeket, könyveket. Kerek szóval kimondva: ti már tudtok valamit, sokat Jókai Mórról.

Ha így áll a dolog, akkor minek akarok én földet hordani a hegyre? — kérdezhetnétek. Bizony így gondolkozom magam is. De hát Elek bácsi azt parancsolta nekem: György öcsém, ird meg a Cimborák olvasói számára Jókai élettörténetét. S íme, én megfogadom az ő szavát. A Cimborát ő szerkeszti, ő a felelős érte. Ő jobban tudja hát, mint én, hogy vajjon szükséges-e ez a cikk vagy nem. Én csak engedelmeskedtem neki, ha talán másként is vélekedem. Mert az életben mindnyájan engedelmeskedünk. Engedelmeskedünk annak, akié a felelősség; aki jobban ismeri a feladatot. A nagyok engedelmeskednek a nagyobbaknak. S mindnyájan emberek követjük a legnagyobb Urnak, a mindenható jó Istennek a szavát. Ő tudja, mit s miért rendel el. Nekünk pedig öröm járni az uton, amelyet számunkra a nagyobb szellemek kijelölnek, vagy amelyre éppen a Mindenttudó hív el...

Jókai Mór is hivatást töltött be. Hosszu,

nyolcvan évre terjedő életének hat évtizedét, s ennek a hat évtizednek egész termékeny munkásságát éppen az jellemzi: a hivatás teljesítése.

Mi volt a Jókai hivatása?

A mesemondás... Mesét mondani a magyar nemzetnek. Olyan mesét szólni s azt úgy elmondani, hogy a reá hallgató magyar nemzet, ha éppen tájtalom vagy szenvedés emésztette lelkét, magához térjen, szomorúsága örömmé, kínzó kétségbeesése bátor bizalomra, sápadt haldoklása pezsdülő léletté változzék. Mesét szólni s mesét mondani a magyar nemzetnek a jó napokban is, hogy ekkor se felejtse el a nemzeti eszményeket, a nagy emberi ideálokat: a családi élet tisztaságát, a becsületességet, az adott szót, az alkotmányt a vallást, a humanizmust. Jókainak az volt a hivatása, hogy a nemzeti és emberi erények frigyládájának a papja legyen; hogy keresse, megtalálja és mesébe szője az égő csipkebokorban megjelenő Istent; hogy tolmácsolja az embereknek az égi szót.

Mesét mondani, szépet, érdekést, lelket nemesítő... Ugy-e, bizony ti magatok tudjátok, mert számtalanszor éreztétek, hogy milyen nagy dolog ez? Milyen öröm az, ha a mese fogva tartja a lelket! Mint pirosodik ki arcunk, nő bennünk a bizalom, amikor a mesebeli személyek győzedelmeskednek az akadályokon, a rossz emberek gonoszságain. Hogy örvendünk, ha a hős megtalálja a keresett kincset: megszabadítja az ártatlanul szenvedőt; ha minden úgy történik, ahogy szeretnők, ahogy kellene történnie! Csak egy ilyen mesét is olvasni, nagy gyönyörűség. Csak egy ilyen szép mesét is szólni, nagy feladat.

Nos, Jókai Mór annyi mesét (regényt, elbeszélést, mondát stb.) irt életében, hogy kötetei egybegyűjtve egész könyvtárt tesznek ki. Nincs sem a magyar, sem a világirodalomban olyan író, akinek képzelő ereje a Jókaiéhoz hasonló

gazdag termést alkotta volna. De ennél fontosabb az, hogy művei olyan szépek, meséit olyan érdekesen szötte, hogy az egész magyar nemzet, mint egy ember hallgatta, leste, várta, figyelte a Jókai szépen omló magyar beszédét.

Miről mondott Jókai történetet? Mi az a kiapadhatatlan tárgy, amelyikről Jókai egy egész könyvtárt tudott írni? A Jókai képzelő ereje korlátot nem ismert. Távollevő országokról, eltűnt földekről, a régmúlt korszakok vagy a jövő századok emberéről egyforma otthonossággal tudott érdekes történetet mondani. Sem a tér, sem az idő képeletének határt nem szabott. Mégis legtöbbször és legszívesebben a maga nemzetéről, a magyar történelemből mintázta alakjait. A magyar történelemből is leginkább az 1848-49.-iki szabadságharc eseményeit s az azt megelőző félszázad hőseit és eszméit dolgozta fel (Köszivü ember fia, Egy magyar nábob, Kárpát Zoltán stb.). De szívesen mond regét a magyar előidőkből, a Bach korszakról s általában véve a maga korának társadalmi életéből is. (Az új földesur, Arany ember stb.), sőt belelát a jövőbe is (Jövő század regénye). Bár dunántúli ember volt, nagyon szerette Erdélyt. Erdély földjét többször beutazta s a mi földünk természeti szépségeit, az itt élő magyar, román és szász nép szokásait, életmódját, viselkedését, komoly multját, szép hagyományait számos művében feldolgozta (Bálványosvár, a Damokosok, Erdély aranykora, Egy az Isten, Szegény gazdagok). Azt lehet mondani, hogy Jókai Erdély földjén, történetében, lakóinak érzés- és gondolatvilágában kincsre talált. Ezt a kincset beleszorta műveibe s így Erdélyt és lelkét ismerő, népszerűvé ő tette a magyar irodalomban. Amit tud a nem erdélyi magyar az itteni magyar komoly sorsáról, az ezermester székeléről, a jó lelkű román népről s az okos szászról, azt nagyjában és mindenestől a Jókai műveiből jegyezte meg magának. Ezért illik, hogy mi erdélyiek, Romániában lakók különös hállával és különös szeretettel gondoljunk reá, az ő különös és kedves szeretetéért — irántunk, jelenünk és multunk iránt.

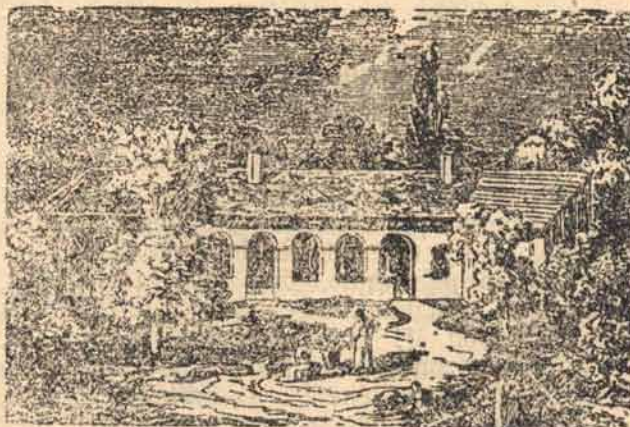
Igy szötte meséibe az egész magyar életet, jelent, multat és jövőt s abban sajátos varázsszal a miénket is, Erdélyét. Ez érdeme s nekünk boldog büszkeségünk, hogy legtöbbször és legnagyobb szeretettel a magyar lélekről, a magyar jellemről mondott mesét. De érdeme és dicsősége Jókainak s nekünk is életformáló kincsünk, hogy meséit olyan szépen folyó s természetesen csengő magyar nyelven beszélte elő, hogy hallgatott rá a maga kora és a maga egész nemzete s olvassuk ma is mindnyájan: serdülő vagy felnőtt magyarok, kunyhóban vagy palotában élők egyaránt. Művei közkézen forognak, a könyvtárakban a legelkopottabbak, mert legtöbben Jókait olvassák. Mert műveiből a magyar lelket érezzük ki, azt találjuk meg erényeivel, melyeket meg kell őriznünk és hibával együtt,

amelyeket jó volna már végre levetkőznünk. Jókai a magyar léleknek és jellemnek a művészi mesemondója. Erről írta műveinek javarészét. És pedig írta akkora művészettel, a képzelő erőnek olyan bámulatos frissességével és kifejező erejével, a tréfának és humornak olyan kedves bőségével s a szépnek, az ideáloknak olyan tisztaságában, hogy határa nagyobb földre terjed ki, mit amekkorán a magyar lakik. Mesemondásának varázsos ereje más nemzetek fiait is lebilincseli. Jókainak sok-sok műve le van fordítva német, angol, svéd, holland, francia, olasz, román, orosz, cseh, lengyel, szerb nyelvre.

Van már több esperantó fordítás is. Magyar és nem magyar köteteknek száma több milliót tesz ki. Legjobban szeretik a németek, angolok és csehek Jókait. (Természetesen a magyar leginkább.) Ezért mondjuk azt, hogy Jókai világirodalmi alak, azok között is egyik legnépszerűbb, legolvasottabb. Ez a magyarázata annak, hogy a komáromi Jókai-ünnepélyen nemcsak a magyarság, de más nemzetek és államok (angol, francia, amerikai, cseh stb.) képviselői is megjelentek tisztességet tenni s hódolni a legnagyobb magyar mesemondónak.

Most már világosabban dereng előttek is, kedves ifju testvéreim, hogy ki és mi volt az a nagy szellem, Jókai Mór? Micsoda dicsőséget szerzett művészetével önmagának s micsoda örömet nemzetének és a művelt emberiségnek. Most csak sejtitek, valamikor világosan látni fogjátok, hogy mesével vigasztalta, örvendeztette: egybe és megfájtotta a magyar lelket. Hivatást töltött bel! Vigasztal és örvendeztet ma is leginkább bennünket, de velünk együtt minden szépre és jóra vágyó, elkomorult arcu vagy jó kedvű embert és nemzetet. Szava, gondolatai: egyszóval meséi — felelhetetlenek.

Ezért mondjuk, hogy Jókai a művelt emberiség egyik örök utitársa.

Jókai szülőháza Komáromban.

II.

Amilyen érdekfeszítő és vonzó ennek a nagy mesemondónak, nemzeti hivatást betöltő s a művelt emberiség örök utitársává dicsőült

nyirfákat. Magyar fák voltak azok és ő úgy érezte, hogy festvérei.

Odafönt egy ürge anyalka, — bizonyára apród lehetett a földön — még jobban kifénysítette a holdat, hogy jobban láthassa az utat a hatalmas bég fia, — a rab magyar asszony gyermeke.

[Kolozvár.]

Erdőben.

— Iria: VIRSIK MÁRIA. —

Rejtelmesen zug az erdő mélye,
Zugásába madárdal vegyül,
Szelid szellő virágokat ringat,
Tavas van: minden kacag, örül.

Szemem a jóleső zöldbe téved,
S ott rogyogón, mint gyémántszemet,
Megpillantom az ezüstös tavat,
Amint hűn fűkrozi az eget.

S ezt a fenséges, nagyszerű képet,
Mint egy művészi, díszes keret,
Övezik a ködfát, olba burkolt,
Kébevesző, távoli hegyek.

Erdőzugás . . . madárének . . . illat,
S a sok virág, a madár-koffa,
Hálás szívvel mind Azt magasztalják,
Ki őket a semmiből alkotta.

(Malacka.)

FRANCIA MESE.

A farkas és a kutya.

Egy farkasnak — Isten tudja, hogy — volt egy kutya barátja. Utra keltek együtt s jóízűen elbeszélgettek. De minden percben megakadt a társalgás. A legcsekélyebb zajra, ha lehullott egy falevél vagy egy repülő madár árnyéka vetődött az utra, a farkas ijedten figyelt.

Mindig készen állott a harcra vagy a futásra.

— Micsoda nagy nyugtalanság izgat? — kérdezte tőle a kutya. Nincs egy pillanatnyi nyugtod. Menjünk csendesen, nyugodtan tovább.

— Nem tehetem — felelt a farkas — nekem mindenki ellenségem.

— Ah! értem. Te egyebet sem tettél életedben, csak rosszat!

Kiadóbácsi postája belföldi előfizetőihez.

Berezky András, Agristeu. Reméllük, a hiányzó számokat már megkaptad? Milyen szelvény felől érdeklődsz levelezőlapodon? — Ferencz Zoltán, Birike és Magduska, Sepsiszentgyörgy. A 9-es szám már teljesen elfogyott, a 14-est pótoltuk. — Farkas Margit, Cluj. Előfizetési díjad június 30-ig ki van egyenlítve. A lap küldését részre nem szüntettük be, ha valamelyik szám hiányzik, közdölj azonnal és pótolni fogjuk. — Gödri Ernő, Cluj. A 9. számú Cimborát már nem tudjuk pótolni, mert teljesen elfogyott, a 14., 16. és 17. számot már bizonyára megkaptad. A nyugtákat még mielőtt előfizetési díjad beérkezett volna, állítottuk ki és küldtük el inkasszánsúknak és így a befizetett 50 lelt július-augusztus havi előfizetési díjadul használtuk fel.

Kiadóbácsi postája külföldi előfizetőihez.

Malatinszky Ilonka, Rimaszombat. Előfizetési díja a beküldött 20 ck-val április 1-től július 1-ig ki van egyenlítve. — Iváncó Gyuláné, Verjace. Előfizetési díja a beküldött 20 ck-val április 1-től június 30-ig ki van egyenlítve. — Bargabás Lőrincz, Lucenec. Előfizetési díja az átutalt 20 ck-val május 1-től július 31-ig ki van egyenlítve. — Narty István, Nitra. Előfizetési díja az átutalt 40 ck-val f. é. január 1-től június 30-ig ki van egyenlítve.

FEJTÖRŐ.

A sorolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közölöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Pótlórejtvény.

— Beküldje: LIBICSEI ADÉL és ILONA.

— éva	— v
— laj	— áros
— anda	— anya
— z	— argyos
— rás	— radat
	— ázáret

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc ifjusági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.-nál (Cluj-Kolozvár, Str. Regina Maria 1.) ezekből a következők kaphatók darabonként 45 leiert:

1. Küzdelmek.	5. A Jóság diadala.
2. A tél birodalmában.	6. Frigyes és D. ci.
3. Viszontagságok a tengeren	7. Ehrlich Jakab.
4. A talizmán.	8. Nehéz idők.

Posta útján is megrendelhetők a pénz előzetes befizetése mellett vagy utánvétellel.

A „CIMBORA” BUDAPESTI KÉPVISELŐJE
dr. Vajda István
VII. Dohány-utca 12. III. S.

Sőt éppen ekkor volt pennája a legfürgébb, képzelete a legelevenebb, mesemondása a legbilincselőbb. Ott vannak pld. »A magyar nábob«, a »Kárpáthy Zoltán«, »Az új földesúr«, »Nagyenyeri két fiúja«, »Háromszéki lányok« s b. c. regényei és elbeszélései. Mind ebben a korban, a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben keletkeztek.

De költői működésének sem szaporasága, sem belső értéke nem csökkent a kiegyezés nyugalmasabb évtizedeiben sem. Még életének utolsó éveiben is írt egy sereg nagy regényt a kisebb cikkek és szindarabok mellett. Ebből az időszakból, a kiegyezés utáni évtizedekből valók a »Fekete gyémántok«, »És mégis mozog a föld«, »Aranyember«, »A jövő század regénye«, »Egy az Isten«, »A bálványos vár«, »A debreczeni lunátikus« és még tengernyi sok kisebb-nagyobb műve, amelyeknek szépségét a tudós bírálók csak úgy magasztalják, mint amennyire szereti az olvasóközönség. Ugyhogyan Arany János halála után mindenki Jókai Mórt vallotta a magyar költészet királyának.

S amikor 1894-ben írói működésének ötvenedik évfordulója elkövetkezett, a tiszteletnek és hálának, a szeretetnek és a megbecsülésnek oly fényes ünnepe folyt le Budapesten, de szerte az országban mindenütt, amilyenben még uralkodóknak sem volt részük. Résztvevő ezen

a jubileumi Jókai ünnepélyen az egész ország, ki üdvözlő szóval, ki személyszerint, ki valami szép emléktárggyal, albummal. A gyermekek is résztvettek, hisz Jókai az akkori gyermekujaságnak, az akkori ifjuságnak a számára is nagyon sokat írt. Ezért kapott pld. a sepsiszentgyörgyi ovodás gyermekektől egy szép, erdélyi ásványokból összeállított, bonboniert. Mindezeket a szép tárgyakat s a Jókai életére és működésére vonatkozó könyveket együtt lehet látni Budapesten, a Petőfi házban. A két jó barát még itt is és így is együtt maradt, együtt van. Ha valamikor oda visz utatok, nézzétek meg a budapesti Petőfi-házat. A legnagyobb magyar dal-költő s a legnagyobb magyar mesemondó lelke fog szólani hozzátok.

1904. május 5.-én halt meg Jókai. Teme-tése is fényes és szép volt. Mikor koporsóját a sirba eresztették, abban a percben a szomszéd temetői bokorban fülemile dal csendült föl. Szép halotti zene egy szép költői pálya végén.

Most már kevés mondanivalóm van s ez is talán igazán felesleges: gondoljatok ti is kegyelettel Jókaira; de még inkább: olvassátok műveit mindenkor. Ezzel ünnepeljük őt legmég-főbban, de ezzel szerzünk magunknak is állandó, ünnepi érzést, nagy lelkigyönyörűséget.

(Kolozsvár.)

Mesék a mese-királyról.

Írta: S. NAGY LÁSZLÓ.

Hallga, hallga, gyerekek!

Ma valaki olyanról fogok mesét mondani nektek, akinek a nevét majdnem mindenketek hallotta már, ismeri, de aki nem ismerné, rövidesen az is közeli barátságba fog vele kerülni s abban marad élete utolsó napjáig.

A legnagyobb magyar mesemondóról, aki gyönyörű regényekben mesélte el Kelet és Nyugat csodáit, a múlt gyönyörű tanulságait s akit ép ezért »Mese-király«-nak nevezett el hűséges nemzete, akarok egy s mást elmondani nektek, az ő gyermekeveiről, első játékaról, az irni-olvasni tanulás esztendőiről.

— Hogy ki ez a nagy mesemondó, a Mese-király?

— Hát Jókai Mór.

— S hogy miért akarok éppen most róla mesélni?

— Azért, mert most 1925-ben száz éve annak, hogy a nagy Mese-király meg-

született Komáromban s ilyenkor minden igaz magyar gyermeknek illik órá gondolni, megismerni, tanulni tőle.

Hallgassatok hát ide!

Az első kalapácsütés.

Rég volt, hol nem volt, egy híjján éppen száz éve, hogy a kis Mese-királyfi, Jókai Móricka édes apja, nemes ásvai Jókay József ügyvéd úr új telket vett magának Komáromban, a Szombati utcában. Édesanyja majd mindennap kivitte az új telekre a kis Móríc gyereket, aki akkor alig két éves volt s bár Mórícnak hívták, mégis köntösben s köténykével járt. Móricka csak nézegette a füvet, az arany napot, melynek sugarai játszadoztak vele, aztán ő is kedvet kapott a játékra s kavicsot gyűjtött, mintha várat építene.

Ahogy játszott a kis Móríc, egyszer csak komoly munkás-emberek jelentek meg a kertben, ácsok, akik hosszú ge-

rendákat hoztak, kőmivesek téglákkal, kulimással s elkezdtek dolgozni.

Egy nap édes apja s az egész familia kinn volt a kertben. Egy darabig nézték, nézték, hogyan megy a munka, aztán édes apja, az anyja is, no meg a bátyja is, mintha segíteni akartak volna a munkában, mind odagyűltek a kőmivesek meg az ácsok közé.

Ezt már a kis Mórica sem tűrhette csak úgy szónélkül, ő is odament a munka forgatagába.

— Én is dódozni atajot, mondotta s erre édesapja hirtelen magához ölelve kezébe nyomott egy nehéz kalapácsot.

— Na, ha dolgozni akarsz, eredj és üss rá arra a nagy kőre, ott a középén, a földön, mondta az apja.

Mórica ugy is tett, ráütögetett a körülárlkolt nagy kőre s ezzel a kalapácsütéssel ő is hozzájárult az alapkövetélenek napján a Szombat-utcai házuk felépítéséhez.

Mórica a színházban.

Abban az időben, amikor Jókai Mór született, száz évvel ezelőtt, divatos szép név volt a Mórica név. De nem kereszteltek mindenkit Móricznak, csak akiről előre gondolták, hogy ügyes ember lesz s hogy valamikor a hir szárnyára fogja kapni a nevét. Így lett a kis Jókai fiucska is Mórica.

Mórica szép lassan nőtt, nőtt, már egész csinos kis négy éves gyerekké nőtte ki magát, amikor egyszer azt kérdezte az édesanyja Mórica kától:

— Mondd csak, Mórica kám, szeretnél-e színházba jönni?

Mórica gyorsan megtalálta a feleletet:

— Színházba? Hogyne, hogyne!

És azzal az édesanyja elvitte egy színielőadásra, ahol az akkor még fiatal magyar színészkedésnek a leghiresebb mestereit, művészeit látta a kis Mórica.

Egy darabig figyelt, figyelt, hallgatott, de aztán, mint akinek nem tetszik már tovább a csendes figyelés, felkiáltotta a színpad felé:

— Né az asszonyok ...

Persze, a nézőtéren nagy kacagás lett erre, de édesanyja mégsem állhatta meg, hogy ne figyelmeztesse fiacskáját arra, hogy a színházban nem szabad kiabálni, sem a színészek játékába beleszólni, hanem csendesen, illedelmesen szoktak ott ülni, különben vége lesz a színházbajárásnak.

*

A szakállas kecske.

Még csak egy dologtól félt jobban Mórica, mint attól, hogy nem viszik színházba s ez a szakállas kecske volt. Általában a veszekedést, verekedést sohasem szerette, de a kecske szegény az olyan jámbor állat, hogy azzal sem veszekedni, sem verekedni nem lehet, így hát nem tudták, miért fél mégis annyira tőle Mórica. Ahol kecskét látott, oda nem ment volna világ kincséért.

— De miért? — kérdezték, hiszen a kecske jámbor állat.

— Igen, jámbor állat, de szakállá van, a szakállát a rossz fiúk megszokták fogni, ő pedig nem szereti azt, aztán szarva is van s ha valaki feléje megy, azt hiszi, hogy a szakállát akarják megfogni és döfni kezd. Ezért nem megyek én közele, mért döfjön meg engem másokért?

Ilyen okosan beszélt a kis Mórica, aki alig szokta le a féltékenységet nagy korában is, de viszont annál bátrabb volt a tanulásban, tudásban, iskolai felelésekben.

*

Az első osztály.

Hatodik évében járt, amikor beiraták az iskolába. Mórica gyenge, sovány fiú volt, ő volt a legkisebb az osztályban, szép szerényen ült be a padba, a sok nagy, erős fiú közé.

A tanító ur, akit akkor még rektor urnak hívták, mindjárt első nap rendre felszólította a gyerekeket, hogy lássa, tud-e valaki olvasni?

Bizony, nem igen tudott egyik sem. Pedig szép szál nagy fiúk voltak. Amikor azonban Jókaira került a sor, a kis Mórica nemcsak, hogy minden betűt ismert, de egész folyékonyan olvasott.

Kérdezte a rektor ur:

— Téged, ugy-e tanítottak odahaza?

— Nem tanítottak, válaszolt Móriczka — hanem én tanultam magamtól. Mindig figyeltem, amikor olvastak otthon s aztán megkértem, hogy mutassák meg, melyik milyen betű. Így tanultam meg én.

A tanító-rektor ur meg is dicsérte az egész osztály előtt:

— Látjátok, ő a legkisebb fiu és mégis ő a legügyesebb. Ébből megtanulhatjátok, hogy nem mértékkel mérik az embert, hanem a tanulása s a tudása szerint.

Az első névnapi versek.

A nagy Mese-király, akinél szebben ezen a földön senki sem tudott mesélni s talán még sokáig nem is igen lesz ilyen nagy emberünk, már hét éves korában megpróbálta az írást.

Második elemista volt, amikor édes apját nevenapjára saját készítésű versével lepte meg. A vers úgy szólott:

Tartsd meg jó atyámat Isten,
Hogy mindenben megintsen,

Ha dolgomban hibát
hogya lát.

Ugy e, milyen ügyes? Képzelteltek, hogy mekkora volt az édes apja öröme s mennyi csókot kapott az édes apjától.

De Móriczka nem elégedett meg ezzel az első kísérlettel. Mikor a tanító ur nevenapja is eljött, arra szintén írt egy köszöntő verset:

Éltesd, Uram, tanítomat,
Tartsd meg az én rektoromat,
Hogy a jóra vezéreljen,
Hogy az ördög kárl ne legyen
Az én lelkemben.

Igy kezdte a versírást, a regényírást s a meseköltést az, akiből később a Mese-király lett, s ilyen szorgalmas, szerény gyermek volt a kis mesekirályfi, Jókai Móric, aki később az egész magyar nemzet legnagyobb írója lett, olyan nagy, hogy messzi országokban is ismerik, olvassák a műveit s századik születésnapján nagy ünnepeket rendeznek az ő emlékezetére.

(Kolozsvár.)

Dóczyiné Berde Amál rajza.

Adj' Isten jó reggelt, édes nagyapócskám!
— Adj' Isten neked is, édes kis Ferkócskám!

Az „Ur“ szolgája.

Dr. I. DIÉNES JENO „Nagyenyedi Diáklélet“ című könyvéből.

(Megjelent a „Minerva“ kiadásában Kolozsvárt, ára 30 lei.)

Nagyenyedi diákkoromban volt egy diáktársam, Lacinak hívták. A másik nevét elhallgatom, az úgy se fontos. Szegény özvegyasszonynak volt a fia. Nem is tudom miből tudta előteremteni azt a néhány forintot, ami a fiai neveléséhez kellett. Dehogy a neveléséhez! Erre alig telt valami az édesanya zsebéből, legföljebb a ruhára valóra s miegymás legszükségesebbre. De azért küzdött a fiaiért s bár sok nélkülözés közt, fiaiból — én kettőt ismertem — diplomás embert, tanult, művelt embert nevelt.

Nos, mint mondtam, szegény fiu volt Laci. Mint a főbbi szegény, de törekvő, szorgalmas diáknak, neki is kijárt a Bethlen Gábor bőkezű alapítványából naponta két cipő. Sokszor nem is evett mást, csak azt a két cipőt. De azért mindig jókedve volt Lacinak. Igazi, természetes humora sohasem hagyta cserben. Ha megetté a száraz cipóját, ivott rá jó néhány kortyot az enyedi meszes, salétromos kutvizből. De jól is esett az a diákrak! Ilyenkor így vigasztalta magát: plenus venter non studet libenter, ami magyarul azt jelenti, hogy tele gyomor nem szivesen tanul! És ugrott utána nagyokat, nevetett, vig oldaláról fogta fel az életet, tréfált; bizony voltak közte durva diákréfák is. Jó közepes tanuló volt, aki mindig szem előtt tartotta azt, hogy neki szegény édesanyja fáradozásait, törekvéseit nem szabad könnyelműen feláldoznia. Rendes koszon nem élt. Ha valakinek hazulról pakkja jött, — ami hol ennél, hol annál gyakran előfordult, — szivesen láttuk Lacit. Meleg ételre, behordott vendéglői kosztra is szivesen látott vendég volt hol itt, hol ott. Reggelire ő is, mint sok-sok enyedi diák, a piacról vett két krajcárért finom, illatos, kövér, friss disznóhúsból sültött kofapecsenyét, akkori diáknyelven »dögöt«. Ma már nincsen »dög«. A civilizáció, a konviktus megszüntette. De sokszor nem is a saját zsebéből adott ki ekkora summát. Leleményes diákészével más rakia ki helyette azt a két krajcárt. Tán fogadott valamibe? Vagy szivességei tett érte másnak? Vagy segítette gyengébb társait a lecke megtanulásában? A fő az, hogy Laczi, ha sok nyomoruság és nélkülözés közt is, de elvégezte a gimnáziumot, érettségét tett és beiratkozott a budapesti református teológiára. Papnak készült, mint a bátyja. Az is lett. Ma is az.

Egy alkalommal egyetemi hallgató korom-

ban felkerestem, mint volt diáktársamat. Lakószobájában, hol többen laktak együtt, azonnal megismertem a Laci kis, kopott, ódon, magyar tulipános diákládáját. Hogyne ismertem volna meg? Nagyenyeden a leg több diáknak volt egy kis ládája, melyben ruháit, könyveit, apróságait, néhány forintnyi zsebpénzét, hazulról hozott vagy postán érkezett ételneműit, süteményét, szalonnáját, kolbászát, gyümölcsét tartotta. Éveken keresztül sokszor láttam, hát mint kedves ismerőst üdvözöltem a ládát:

— Nini, Laci! Itt a te régi ládád!

— Persze, hogy itt van. Mi van abban különös?

— Semmi. Természetes, hogy itt van. A tiéd.

Laci körül nézett, vajjon van-e valaki »idegen« közel? Nem volt. Egy-két előttem ismeretlen theologus volt még az aránylag nagy szobában, de ezek nem figyeltek reánk.

— Te!

— Mi az, Laci?

— Tudsz titkot tartani?

— Hogyne, ha szükség.

— Igéred?

— Igérem.

Laci titokzatosan előhuzta zsebéből a hosszú, zöld zsinóron csüngő nagy ládakulcsot. A zsinór ugyanaz volt, mit enyedi diákkoromban is ismertem éveken át. Régebben a mellénye egyik középső gomblyukához volt hurokra huzva, ma pedig — már fejlődött a Laci igénye is — a nadrággombra volt hurkolva a nadrágtartó akasztója alá. Nem is látszott. De láttam a mozdulatából, hogy bizalmasan valami titkot fog közölni velem, amikor a jól ösmert régi zsinóron függő ládakulcsot nadrágja zsebéből előhuzta. Néhány perc alatt sok minden villant át gondolatomon: talán kedves hazai süteményrel kínál meg? Talán valami kiváló eredményről mutat nekem bizonyítékot? Nem. Egyiket se tette. Hanem olyant mutatott, amire nem is gondoltam. A kinyitott ládából kivette régi, kopott, kevés bankót látott bőrtárcáját, mely most oly kövér volt, hogy majd meghasadt. Csupa nagy bankjegy volt benne. Jó néhány százforintos is közte, ami akkor igen nagy pénz volt.

— Látod?

— Látom. Kié?

Köhögésnél,
hurutnál csak a

SIROMALT

használni!

Biztosan használ, ize jó,
Patikában kapható.

— Kié? Kié lenne másé, miut az enyém?
És jóízűen kacagott.

— Laci! Hol kaptad? Miért titkolódsz?

Rossz sejtelmek izgattak, pedig jogosan nem gondolhattam arra, hogy meg nem engedett uton-údon jutott egy ekkora nagy vagyon birtokába. Pár pillanatnyi kínos csend volt. Laci körülnézett, vajjon más látja? Én pedig kérdeztem aggodalmasan:

— Laci! Te káriyázol?

Felelet helyett duzzadó pénztárcáját hangos nevetéssel összehajította, aztán pénzét gondosan bezárta a ládája.

— Menjünk ki a Dunapartra, egyet sétáljunk, majd elmesélem: hogyan szereztem?

Rövidesen uton voltunk. Amint karonfogva mentünk, elkezdte Laci:

— A tavaly, — akkor még csak a konviktusi kosztot élődtem, — ebéd után lesétáltam a Kecskeméti-utcába. Mondom, ebéd után voltam. Konviktusi, ingyenes koszt, soha se tulzsiros.

— Tudom. Hallottam.

— Nos, hát megálltam a Pintér-féle csemegeüzlet előtt. Csak úgy önkéntelenül. Nézegettem a sok finom csemegét. Hogy, hogy nem, elővettem a gyufás skatulyát, a bicskámot, fogpiszkálót faragtam és igyekeztem fogaim közül eltávolítani, ami nem volt hajlandó lejebb menni. Egyszer csak látom, úgy fél szemmel, hogy egy öreg ember áll mellettem. De ez nem a kirakatot nézte, hanem engem. Ránéztem és kérdeztem tőle:

— No öreg, mi kell?

— Nekem, öcsém, semmi.

— Elkezdtem nevetni. Tudod, nekem ez könnyen állt mindig. Kérdeztem tőle:

— Hát akkor miért néz engem?

— Miért? Ebédelt-e, öcsém?

— Én? Igen. Nem látja öreg, hogy a fogaimat piszkálom?

— Azt látom, de azt is látom, hogy a csemegéket nézi. Bizonyosan nem valami bő volt az ebédje?

— Öreg! — szóltam nevetve — ez magára nem tartozik. Tudja? Engem ez a bolt azért fizet, hogy itt álljak és gyönyörködjem a csemegékben. Nézzem, mintha kívánnám, hogy más is kívánja meg, akinek van pénze az ilyenféle finom csemegékre.

— Hát magának nincs?

— Ugy nézek ki, mint akinek van?!

Nagyot nevettem. Az öreg szintén nevetett.

— Maga, öcsém, tetszik nekem. Tréfás, vig fiatal ember.

— Meghiszem azt!

— Ki maga, öcsém?

— Én ki vagyok? A nevem mellékes.

— Igen? És mi a foglalkozása?

— Az ur szolgálója vagyok.

— Melyiké?

— Azé, ni!

Ujammal felböktem az égre. Az öreg az emeletre gondolt.

— Ki lakik odafenn?

— Ki? Az Isten.

— Theologus?

— Az vagyok.

Az öreg megmondta a nevét:

— Gróf X. Y. vagyok. Nézze öcsém, nekem egy vidám fiatal emberre van szükségem, aki nekem naponta 2—3 órán újságot olvasson, tréfáljon, szórakoztasson s kívül egy-egy sétát tegyek itt a közelben. Jöjjön el hozzám, lesz bőven jó kosztja, dohány, szivar, zsebpénz, de tanulmányaitól nem vonom el.

Nagyot néztem és feleltem:

— Öreg! Hordja el magát, mert én sokat halottam már a pesti emberekről, kik a tapasztalatlan embereket becsapják. Nem szeretem a csalókat.

Végignéztem rajja és csendesen tovább indultam. Egyenesen bementem a theológiára. Visszanéztem, amikor már néhány lépést tettem befelé a folyosón. Hát, nem éppen akkor lép be az én öregem?! És kívül jött? Éppen az igazgatóval. Megálltam. No, gondoltam magamban, ezt elrontottam. Hogy tegyem jóvá? Nem tudtam továbbmenni, mintha ölből lenne a lábam. Felém jöttek és mellettem megálltak. Elbeszéltem az igazgatónak, ami történt. Szörnyű zavarban voltam, de végre belátva tévedésemet, alázatosan bocsánatot kértem. Megbocsájtott. Még aznap elkerültem az öreg méltóságos urhoz. Azóta van ott bőven részem minden jóban. Innen gyűlt a sok pénzem. Gyűjtöm, el se tudom költeni.

Elgondolkozva mentünk tovább a Dunaparton, hol a sok szép őszi gyümölcsöt árulták. A most gazdag, bőpénzü, volt enyedi diákból kicsillant a régi-szegény diák:

— Te! Fizess egy körtét!

Vettünk egy szép nagy kívánatos körtét. Természetesen, régi szokásból is, én fizettem ki. Tovább mentünk. Laci nem feszélyezte a korszó. Nem is sokan voltak még. Diákosan beleharpott a körtébe. Téli, éretlen körte volt.

— Tyűh! Az áldóját! Ezt ugyan meg nem eszed!

Nézegettem. Elvette az enyémet. Nagyot nevetett, s mintha nem a pesti Duna-korzón, hanem az enyedi kollégium udvarán lettünk volna, jóízű nevetés közben bedobta a Dunán éppen akkor elsikló egyik propellerre. Mindig jó dobó volt. Eltalálta. Egymás után potyogott be a propeller utasai közé a két éretlen, téli körte.

Mi pedig, mint az enyedi diáksínyek után, sietve loholtunk tovább.

— Nemrég találkoztam vele. Vig kedélye ma is a régi: Falusi, csendes parochiában az Ur szolgálója.

(Kézdivásárhely)

Kis rajziskola.

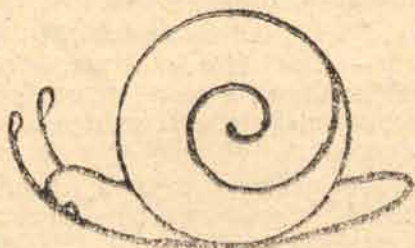
Rajzolja: ILONKA NÉNI, magyarítja: GYULA BÁCSI.

II.

A kis Palkó nézte, nézte egy darabig a nagy rajzolást, de látszott rajta, hogy valami állatocskát jobban szeretne látni.

— Mú, mú boci! — kiáltozott gyermekszivecskéjében és követelőzve ütötte az asztalt.

— Hamar már egy kört! Ebbe rajzoljunk egy csigavonalat, alája rajzoljuk a csiga testét!

Mikor azután a csiga-biga kidugta a szarvacskáját, akkor a kis Pali ráismert egyszerűbe. Mert Palikának a tehén is — boci, a csiga-biga is — boci, mert mind a kettőnek szarva van. Örült is neki. Még a csiga-biga nótát is elénekelt Palikának az egész család:

— Csigá-biga, told ki szarvadat!
Szarvadat!
Ha nem told szarvadat,
Vaskopuhoz váglak!
Itt jönnek a törökök, sós kulba vetnek!
Onnan is kivésznek,
Kerék alá vetnek,
Ottan összetörnek!

Tetszett Palkónak a szép nóta. Hanem Gyula követelő lett.

— Hol a török?
Ne csak ebben a nótában legyen! Rajzoljunk is egyet.

A mama rajzolt is egyet. Helyes török gyerekecskét. Nagy turbánja, széles bugyogója, hegyes papucsja volt. Öröm volt nézni.

Gyula elnevelte magát.

— Mit nevetsz?

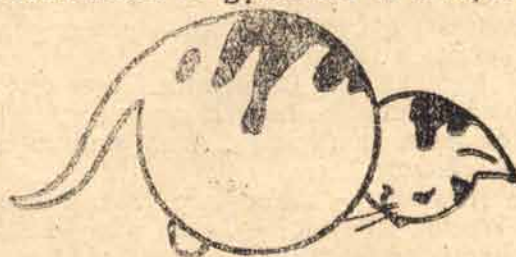
— Egy tréfás mondat jutott az eszembe.

— Öt török öt görögöt dögönyöz. örökös örömök között.

Márika nagyon rossz tréfának tartotta a Gyula híres mondását,

A cica jókedvűen dorombolt egy karosszékekben. A gyerekek le is rajzolták,

De mikor az ajtóban megjelent a »Vigyázz«
kutya a szomszédék daxlija, hirtelen fölugrott a cicus, ráköpködött

Vigyázzra és mikor a daxli fenyegető mormogást hallatott, szűk lett a szoba is a cicus számára és úgy eliramodott, hogy száz kutya sem érhetne volna utól.

— Miért haragszik a kutya a macskára? — kérdezte Gyulus.

— Sok oka van arra. Egy történetet én is tudok erről a háboruskodásról.

Halljuk! Halljuk! Tessék elmondani, kérjük szépen!

— Majd elmondom máskor. Most eredjete, tanuljátok a leckét.

(Folytatása következik.)

Sziromzapor.

— Irta: VIRSIK MÁRIA. —

Májusi szellő leng a fák között,
Nyomában halk sóhajtás hallszik,
Megrebben a fa üde virága,
— Virágus most minden egyes ága —
Mindenikben egy élet alszik.

Apró, szorgalmas méhek rajznak
A méztelt, színes virágokon,
Madárdaltól hangos az egész táj,
— Daltól, melytől szívem mindig fáj —
Napsugár rezg a zöld ágakon.

Ismét langyos, csendes szellő lebben,
Millió virágszirom hull porba,
Színes lepel hull a földre, mintha
Almaimnak szemfödője volna . . .

(Malacka.)

Achmed.

— Irta: CSÜRÖS EMILIA. —

Achmed, a bég fia, szabadon engedte lova kantárát és lassu poroszkálással haladt Szentmiklós felé. Azon töprengett, vajjon otthon találja-e Karsai Somát, Vereczkey István éles eszű, mókás szavu apródját. Nagyon megszerette ezt a nyíltszemű magyar fiút, vágyott a társasága után. Amint a Vereczkey ház elé ért, furcsa tömeget látott az udvaron állani. Ahány béres, kocsis, lovász, darabont, mind egy csoportban állt és az udvar közepére figyeltek. Vereczkey István is ott állt az ámbituson és mellette könyökölt Enikő aggodalmas sápadt arccal. Az udvar közepén tajtékzó, toporzékoló paripán ült Karsai Soma. Hosszu barna haja csapzottan hull vállaira látszik, hogy már régóta küzd a makacs állattal. Kezében keskenyvégi szijjostor, piros szattyán csizmáin sarkantyú csillog. Néha hangos szóval csitítja a habzó paripát.

— Nonono, Ráró, csöndesebben egy kicsit! Nem illik ennyi ember előtt így bosszankodni! Csöndesebben, öreg, gondold meg a dolgot!

A ló földig hajtotta a fejét, hátsó lábaival kirugott, mindenáron a fején keresztül akart szabadulni lovasától. Erre már Karsai Somát is elhagyta a békefürés és belevágott sarkantyujával a ló vékonyába.

— Tyü, a kutyaífadat, te hitvány portéka! Tőlem ugyan nem szabadulsz olyan könnyen!

Rövidre fogta a kantárszárat és ugyancsak dolgozott kezében a csipős végű szijjostor. A ló tajtékozva, reszkető inakkal, de engedelmeskedett a fiu parancsának és vad vágatással huszszor is körülnyargalta az udvart. Vereczkey István gyönyörködve nézte, hogy szelidül meg a makacs paripa, hogy törik meg szilajsága és míg Karsai Soma úgy ült rajta, mint valami Árgyélus királyfi a mesebeli táltos paripán, Enikőnek is kipirult az arca és úgy kiáltott a fiu felé:

— Nagyon szép, Soma, nagyon szép!

Már jóideje nézi Achmed magyar barátját, kantárszáron fogva a saját lovát, mert még a kapu előtt leszállt róla. Senki sem vette észre a cselédség közül, hogy vendég érkezett, mert mindenki a diákokat figyelte. De észrevette Karsai Soma, amikor csendesült egy kicsit lovanak vad vágatása. Meg is állt és leszállt a lóról. Méltatlankodva kiáltott fel:

— Micsoda dolog, hogy a vendég itt áll a cselédek között és senki sem veszi el a lovat tőle? — Aztán nevetve ölelte meg a török fiút: — Hozott Isten, Achmed! Milyen jó szél hozott erre?

— Szél? Talán igazad van. Ez a bolond, rügybontó tavaszi szél. Vágytam egy kicsit közéték!

Karsai Soma felnézett az ámbitusra, gazdáját kereste tekintetével. Az ott állt, de Enikő nem volt már mellette.

— Kerülj hát beljebb, Achmed. Uram, tudom, örvend jöttödön!

Örült is Vereczkey, hangos szóval üdvözölte a fiatal törököt.

— Így már szívesen látunk benneteket, fegyver és katona nélkül, öcsém. No, hadd lássuk, mivel vendégl meg Enikő bennünket. Ugyancsak rászolgáltunk, ugye, Soma fiam?

Az apród kihajolt a könyöklő korlátján és az istálló felé nézett.

— Ráró jobban rászolgált a zabra, neki nagyobb munka volt nyeregbe törni. Én nem ma ültem először lovon.

— Nono, még nincs egészen befejezve a dolog! — Vetette ellen Vereczkey. A diák legyintett.

— Egyszer-kétszer még toporzékol, azután olyan lesz mint a kezes bárány. Majd meglátja nemzetes uram!

— Tied az a ló? — kérdezte Achmed.

Karsai Soma büszkén felelte:

— Enikőnek tanítom be. Husvét után Lónára akar menni vele.

Achmed csodálkozott:

— Nem fehérnépnek való az ilyen vad paripa!

Az apród elmosolyodott:

— Enikő megüli a mesebeli sárkányt is, ha én adom alája! — Aztán szerényen előre ment, hogy szétvonja a belső szoba nehéz függőnyeit gazdája és vendége előtt.

Enikő kezét nyújtott a vendégnek, aki két karját mellén keresztbe téve törökösen meghajolt előtte. Szolgáló leány forgolódozott a terített asztal körül, melyen hideg ételek, gyümölcsök, votok, ezüst korsóban biborszínű bor gyönyörözött. Achmed szívesen ült asztalhoz, de a bort nem érintette, sem az elébe kínált sonkát. Hithü török volt, már pedig Mokamed úgy a bort, mint a disznóhúst szigoruan tiltja hiveinek.

Jókedvű beszélgetés közben gyorsan telt el az idő, már csillagok is reszkettek az égen, mire felkeltek az asztaltól. Enikő kiment a külső gazdaság után nézni, Vereczkeynek is volt az istállóban felülvizsgálni valója. A két fiu magára maradt. Achmed nagyon komolyan nézett maga elé és halkán szólalt meg.

— Én nem tudom, hogy van az Soma, hogy hiába van rajtam a diszes török ruha, meg turbán, nem érzem büszkeségét annak, hogy török vagyok. Sokszor úgy fáj a szívem, mintha én tartoznék a legyőzött néphez és ti lennétek a győzők. Mintha Stambulban a ti lobogótokat lengetné a szél és nem a mienket Buda várán. Nem tudom honnan ered mindez, Soma. Be-

szélnem sem kellene a ti nyelveken, hiszen ti mind tudtok törökül, mégis jobban esik ez a beszéd.

Karsai Soma a sötétbe tűnő dombok felé nézett, úgy felelt.

— Lehet, hogy más oka is van ennek, Achmed, de ha semmi egyéb oka sincs, akkor is megijadok érteni. Nem egyéb ez, mint a föld varázsa. Ez a föld, melynek vizét iszod, kenyérét, gyümölcsét eszed, magyar vértől ázott, ősi magyar föld. Minden fűszál, virág vagy buzaszem valamelyik évszázadok óta porladó ősiünk-ből ered. Talán ez fáj neked, Achmed. Talán üzen a föld a lelkedben, és te nem érted a szavát. A pásztortűz mellett kesergő tilinkó hangja talán csak simogatja valahogy édes busan a lelkedet, de nem mondja el neked a múlt dicsőségét, a jelen szomorúságát és a jövő reményességét. Hogy is mondaná el, hiszen török vagy. De nézd a hegyeken felvillanó fényeket, azok nekünk nem azt mondják, hogy meghaltunk, pedig a ti katonáitok őriüze az, — hanem azt, hogy a fény felülről való és nincs az a vigasztalan fekete éjszaka, melyre hajnalpirkadás ne következne. Ez fáj neked, Achmed. Beszéljünk őszintén!

A török felkelt és az ablakhoz lépett.

— Nincs igazad, Soma! Ezt a szomorúságot én nem csak azóta érzem, mióta a ti országotokban vagytok. Bennem volt ez a szomorúság otthon is, a Boszporusz partján, amikor még nem ismertem a ti akácfáitok virágzását. Egyszer a hugom, — Fatime, valami kis dalt dalolt, amitől én sirva fakadtam. Az a dal magyar dal volt. Hogy csókolt, simogatott akkor az anyám! Azóta sem láttam többet. Sem őt, sem a hugomat.

A diák érdeklődve felfigyelt. — Magyar dal volt? — Kitől tanult a te hugod magyar dalt?

— Az anyámtól. Rabnő volt az anyám. Buda vára elfoglalásakor került fogságba. De engem már nem taníthattott magyar szóra. Kicsi koromban vettek el tőle. Csak nagyon ritkán láttam, akkor is rövid ideig.

A diák szánakozva nézett a bég fiára.

— Szegény Achmed, így hát értem, miért fáj a te szíved. Benne van ebben a fájdalomban az Alföld délibábos verőfénye, a havasok zugása, a tárogató, meg a tilinkó panasza. Érzed, hogy a szívedhez szólnak, azért vagy szomorú.

Achmed messzire nézett.

— Bennünket mindig arra tanítottak, hogy semmi sem nagyobb és szentebb a harci dicsőségnél. A hódítás, a hatalom, a gazdagság, — ezért kell élni. És most, hogy itt láttuk benneteket, valami olyan furcsát érzek. Ti nem törtétek magatokat hatalomért, vagyonért, mégis boldogabbak vagytok őseitek földjén, mint mi fáradt világcsavargók, akik elébe egyszer csak

odatolakszik a nagy kérdés: Miért? — Miért tettünk annyi embert földönfutóvá? Miért perzseltük fel a falukat, városokat, romboltunk le erős várakat és áztattuk vérrel ezt az anélkül dusan termő földet? Gazdagabbak talán lettünk, de boldogabbak nem lettünk általa. Hát miért, miért mindez? — Nem a boldogság a legfontosabb az ember életében?

Karsai Soma odament a török fiuhoz és a vállára tette a kezét.

— Achmed, amit te most mondtál, azt nem a hatalmas bég fia mondta, hanem a rab magyar asszony fia. Aki talán míg bölcsöd fölé hajolva magyar dalt dudolt neked, szeme könnyesen siklott el a török tenger tükre fölött. Talán akkor ültette lelkedbe a vágyat a magyar róna, a magyar fenyők után. Most itt vagy, mért ne találnád meg azt a boldogságot, amit keressz?

Enikő lépett be, utána gyertyát hozó szolgáló leánya. A hegyek mögött vörösen kelt felt a hold.

— Miről beszélgettetek, hogy így elhallgattatok jöttömre?

— Zavar ez a fény, Enikő, jobban esik a félhomály, nézd milyen szépen kel fel a hold!

Enikő intett a kis cselédnek, — Vidd hát a másik szobába a gyertyákat, Luca, — majd szólok, amikor szükség lesz reá.

A leánya eltűnt a gyertyákkal, a szobát csak a hold hűvös fénye világította meg. Enikő magas hátú támlásszékre ült.

— Hozd elé zengő szerszámodat, Soma, és dalolj nekünk valamit.

A diák engedelmeskedett. Az ablak párányára ült és dalolni kezdett.

— „... Régi dal, régi dal régi dicsőségről...”

Szálltak a kellemes csengő hangok az alkonyba borult szobán át, s míg Enikő karjára támasztott fejjel, ujjongó szívvel hallgatta a diadalmas régi szép történeteket, Achmednek forró könnyek gördültek végig az arcán, Karsai Soma letette a lantot és tréfásan Achmed vállára csapott.

— Ne busulj, pajtás! A magyarok Istene vigyáz itt terád is. Ő borítja fölénk ezt a csillagokkal kihímzett kék bársony égboltot. Aztán valahogyan, féligmeddig testvérek is volnánk, — minek hát úgy elkeseredni?

— Te Soma, úgy érzem, hogy Stambulban is a magyarok Istene vigyázott énrám és most valahogy mintha haza vezetett volna.

— Adja az Isten, Achmed, hogy mindvégig édes hazádnak tekintsd ezt a földet, nem pedig letarolni való hódított tartománynak.

Mikor később hazafelé trappolt Achmed kipihent paripáján, olyan nyugalom és béke ült szívében, hogy szeretett volna leszállni lováról és megcsókolni az utmenti fehértörzsi

nyírfákat. Magyar fák voltak azok és ő úgy érezte, hogy testvérei.

Odalönt egy fűrge angyalka, — bizonyára apród lehetett a földön — még jobban kitényesítette a holdat, hogy jobban láthassa az utat a hatalmas bég fia, — a rab magyar asszony gyermeke.

[Kolozsvár.]

Erdőben.

— Iria: VIRSIK MÁRIA. —

Rejtelmesen zug az erdő mélye,
Zugásdba madárdal vegyül,
Szelid szellő virágokat ringat,
Tavas van: minden kacag, örül.

Szemem a jóleső zöldbe téved,
S ott ragyogón, mint gyémántszemet,
Megpillantom az ezüstös tavat,
Amint hűn tükrözi az eget.

S ezt a fenséges, nagyszerű képet,
Mint egy művészi, díszes keret,
Övezik a ködfát, olba burkolt,
Kékbevesző, távoli hegyek.

Erdőzugás... madárének... illat,
S a sok virág, a madár-kotta,
Háds szívvél mind Art magasztalják,
Ki őket a semmiből alkotta.

(Mialacka.)

FRANCIA MESE.

A farkas és a kutya.

Egy farkasnak — Isten tudja, hogy — volt egy kutya barátja. Utra keltek együtt s jóízűen elbeszélgettek. De minden percben megakadt a társalgás. A legcsekélyebb zajra, ha lehullott egy falevél vagy egy repülő madár árnyéka vetődött az utra, a farkas ijedten figyelt.

Mindig készen állott a harcra vagy a futásra.

— Micsoda nagy nyugtalanság izgat? — kérdezte tőle a kutya. Nincs egy pillanatnyi nyugtod. Menjünk csendesen, nyugodtan tovább.

— Nem tehetem — felelt a farkas — nekem mindenki ellenségem.

— Ah! értem. Te egyebet sem tettél életben, csak rosszat!

Kiadóbácsi postája belföldi előfizetőihez.

Berezky András, Agristeu. Reméljük, a hiányzó számokat már megkaptad? Milyen szelvény felől érdeklődsz levelezőlapodon? — Ferencz Zoltán, Birike és Magduska, Sepsiszentgyörgy. A 9-es szám már teljesen elfogyott, a 14-est pótoltuk. — Farkas Margit, Cluj. Előfizetési díjad június 30-ig ki van egyenlítve. A lap küldésél részedre nem szüntettük be, ha valamelyik szám hiányzik, közdöd azonnal és pótolni fogjuk. — Gödri Ernő, Cluj. A 9. számú Cimborát már nem tudjuk pótolni, mert teljesen elfogyott, a 14., 16. és 17. számot már bizonyára megkaptad. A nyugtákat még mielőtt előfizetési díjad beérkezett volna, állítottuk ki és küldtük el inkasszáunknak és így a befizetett 50 lejt július-augusztus havi előfizetési díjadul használtuk fel.

Kiadóbácsi postája külföldi előfizetőihez.

Malatinszky Ilonka, Rimaszombat. Elő izetési díja a beküldött 20 ck-val április 1-től július 1-ig ki van egyenlítve. — Iváncó Gynláné, Verjace. Előfizetési díja a beküldött 20 ck-val április 1-től június 30-ig ki van egyenlítve. — Bargabás Lőrincz, Lucenec. Előfizetési díja az átutalt 20 ck-val május 1-től július 31-ig ki van egyenlítve. — Narty István, Nitra. Előfizetési díja az átutalt 40 ck-val f. é. január 1-től június 30-ig ki van egyenlítve.

FEJTÖRŐ.

A sorozásban való részvételre egy rejtvény megjelölése is jogosi!
A rejtvény megfejtését, a megfejtés helyes nyertesek névsorát egyaszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Pótlórejtvény.

— Beküldte: LIBICSEI ADÉL és ILONA.

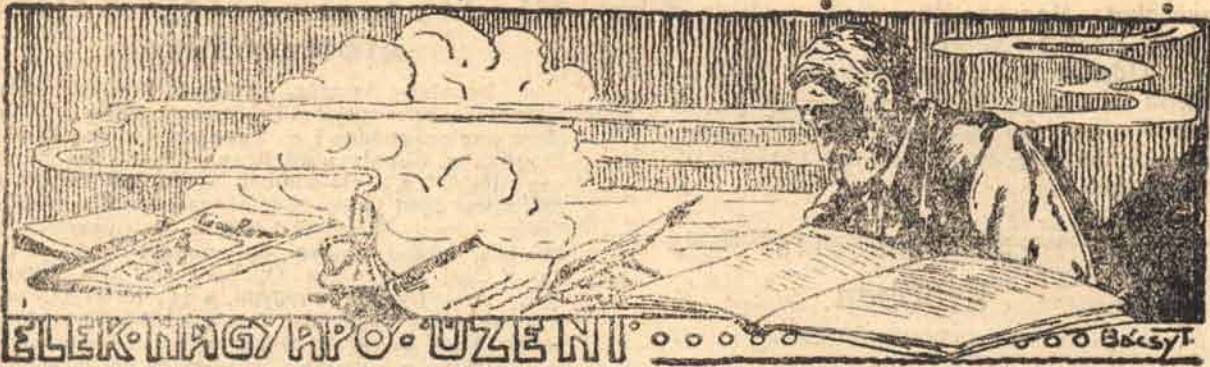
— éva	— v
— laj	— áros
— anda	— anya
— z	— argyos
— rás	— radat
	— ázáret

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc Ifjúsági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.-nál (Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 1.) ezekből a következők kaphatók darabonként 45 leiert:

1. Küzdelmek.	5. A jószág diadala.
2. A tél birodalmában.	6. Frigyes és D. ci.
3. Viszontagságok a tengeren	7. Ehrlich Jakab.
4. A talizman.	8. Nehéz idők.

Posta útján is megrendelhetők a pénz előzetes befizetése mellett vagy utánvétellel.

A „CIMBORA” BUDAPESTI KÉPVISELŐJE
dr. Vajda István
VII. Dohány-utca 12. III. S.

ELEK NAGYAPO ÜZENI

Hílyes Ienka, Szatmár. Örülök a vakációnsk, de szeretsz járni az iskolába. Örvendek, hogy így gondolkozol s számon tartom ígéreted, hogy ezután gyakran írsz nekem. — Heller Olga, Arad. Valóban, mostanában igen későn kaptátok a Cimborát, de remélhetően ismét helyre áll a régi rend, a posta megembereli magát s hétről-hétre pontosan kapjátok a Cimborát. Egyben remélem, hogy te sem hallgatsz oly sokáig, mint ahogy hallgallál mostanában s újra szorgalmasan írod a leveleket. — Asztalos Évike, Felsőrákos. Eddig nem volt bátorságod levelet írni nagyapónak, akül a Cimborából és mesés könyveiből nagyon jól ismersz és nagyon megszeretted. Örvendek, hogy nekibátorodtál a levélírásnak, mert az írásod is, a fogalmazásod is teljesen kifogástalan. Látszik, hogy apukád is, anyukád is tanító. Örömmel látlak unokáim seregében s szeretettel várom további leveleidet. — Labud Antl, Temesvár. Örömmel látom leveledből, hogy jó volt a bizonyítványod meg a józsi öcsédé is. És örülök a nagy örömednek is, mert az igazán nagy öröm, hogy részt vehetsz a gimnázium kirándulásában s megláthatod a Szent Anna tavát, a Gyilkostót, a Békási szorosot, a Torjai büdös barlangot, Csik-somlyót és Brassót. Magam is sajnálom, hogy nem esik bele az utitervelekbe Kisbacon, pedig jól közel fogtok járni. Valóban, nem lehetsz elég hálás kedves szüleideknek, hogy elengedtek erre a szép és tanulságos kirándulásra. — Szalay Judit, Borsa, Pozsony megye. Csudálkozom, hogy oly rég nem írtál s ime külön, hogy írtál többször, de nem kaptál rá választ, ugyszintén édesanyád nem kapta meg azt a levelemet, amelyet annakidején az üzenetekben jeleztem. Hát bizony ez keserves állapot, de ebbe, ugy látszik, bele kell törödni. Legalább is nekem nincs módom abban, hogy a postát megjavítsam. Örvendek, hogy kedves szüleitek beköltették nektek a Cimborát tavalyi és tavalyelőtti számait s így még jobban szereltek olvasni, mint számonként. Gondolom, hogy szép lehetett Szencen a fellámadás ünnepe, ha a két zenekar mellett még fáklyásmenet is volt. Én a híres csik-somlyói templomban voltam ugyanakkor s mélyen meghatott a fellámadási ünnep lefolyása. — Radó Mária és Klára. Hiába üzenem a kiadóba, hogy pótolja a 1-8. számokat, mert megfellekedtetek arról, hogy hol kell a leveleket, tehát pótoljátok ezt a hiányt. A „mivel töltöm a napot” c. pályázatot már lezártam, érről, sajnálatomra, már lekéstetek. A Cimborát szereltekre vall, hogy szeretnétek minél több előfizetőt szerezni s én hiszem, hogy ez sikerül is nektek. Öcsike mostanában szorgalmasan termeli a „nadselü” gondolatokat de azért érdeklődéssel várom az általatok termelt „nadselü” gondolatot. A rejtvényetek jó. — Baczó László, Lónyatelep. Már régóta hűséges olvasója vagy a Cimborának, de csak most mulatkozol be. Nem baj, jobb későn, mint soha. Én pedig most is örömmel látlak unokáim seregében. Rejtvényeidekből válogatok. — Rafael Klárka, Bölön. Kétszer is rád mosolygott a szerencse s így két könyvvel gazdagodott a könyvtárad, egyik a Híres erdélyi magyarok, másik a Senki Tamás. Elhiszem, hogy nagy az örömed, de remélem, nem tesz elbizakodottá ez a nagy szerencse. A szép tavasznak én is örvendek, nem győzők gyönyörködni a virágzó fáiban. Rejtvényeid közül a pótlórejtvény sorra kerrül. — Bár-

dos Károly, Oravica. Husvét hétfőjén te locsoltad meg a leányokat, kedden meg ők téged, am tulletek rajtad, mert auidtál, amikor meglocsoltak. Hát bizony, amióta a világ — világ, a leányok mindig serényebbek voltak a fiuknál. A számrejtvényed sikerült. — Szalay Zsuzsa, Borsa. Husvét ünnepen kaptatok édeséget és egy-egy imakönyvet, te meg Judit, a jó nagymamától. Kaptatok pedig azért, mert a következő csütörtökön mentetek az első szentáldozásra. És kaptatok egy kis kertel is, azt beültették. Hát csak gondoztatok, öntöztetek, kapáljátok a kis kertel, majd meglátjátok milyen nagy örömetek lesz benne. — Szolga Margit, Székelykeresztur. Szépen és gondosan írsz s szeretném, ha a meglejtés mellett levelet is írnál, hogy közelebből megismerjelek. — Demény Pál, Gyulafehérvár. Magam is ugy gondolom, itt az ideje, hogy írd nagyapónak. Való igaz, hogy az írásod nem a legszebb, de azért nem kell bocsánatot kérned, mert jó az írásod s ami a fő, helyesírás tekintetében teljesen kifogástalan. Az értesítődél is meg vagyok elégedve s ha 9 tantárgyból tízes jegyet kaptál s csak a rajzból, tornából és enekből kaptál 7-est és 8-ast, meg lehetsz elégedve. A kiadóba cí pótolja a négy első számot, ha van be öltök feleslegea példány. A 14.-et eddig már bizonyonnyal megkaptad. A levelet egyenesen Kisbaconba kell címezni, mert a Szatmára címezett leveleket is mind ide küldi a kiadóhivatal, így hát az ilyen levelek két utat tesznek meg. — Bródy Tamás és Margit, Kolozsvár. Ha nem csalódom, most írtok először s most is csak rejtvénymegfejtéssel köszöntöttök be. Szeretnétek levelet is kapni tőletek, hogy közelebből megismerkedjünk. — Mózes Rózi, Petrozsény. Végre elérted, írod legnagyobb vágyadat, hogy te is nagyapó unokája lettél. Örvendek ez örömednek s szeretettel látlak unokáim seregében. A kiadóba cí megkaptad az előfizetést s pótolta a 11. és 12. számot. A rejtvényt oly apró betűkkel írtad, hogy nehéz rajta eligazodni. Írd újra szépen, nagy betűkkel. — Rothschild Elvira. A neved alatt ott van, hogy melyik utcában laktok, de azt nem írtad ám meg, hogy hol van az az utca, melyik városban? Pótold ezt a mulasztást s egyben máskor egyenesen Kisbaconba címezd a leveledet. — Bárdos József, Oravica Vigen töltötöd a husvétl ünnepet, mert a tanító urtól kaptál egy énekeskönyvet s abból a barátoddal énekeltek. Bizonyosan jó tanuló és jó magaviseletű voltál s azért kaptad az énekeskönyvet. A számrejtvényed jó. — Székely Erzsébet, Kolozsvár. Hogy mit szólanék ahhoz, ha egyszer Annuska névvel iderepülnének Kisbaconba? Nem szólnék én semmit, mert szólni sem tudnék a nagy örömtől. Azt igen helyesen teszi édesanyád, hogy addig nem operáltat, amíg egészen erősenk nem érzed magad. De reméljük a legjobbat: hátha nem is lesz szükség operációra. Ilonka hugodnak, aki még egyszer sem írt, de most annál több csókot küld nagyanyódnak és nagyapódnak, viszonzod helyettem a csókjait. — Pataky Pál, Buzásbocsárd. Istenem, Istenem, hát én ugyan hogy haragudnék rád, amiért oly későn írtál, amikor a későn írásnak végtelenül szomorú oka van: a te jó édesanyád halála. Csudálom, hogy egyáltalán írtál. Veled érzek a te nagy bánatodban s kérem a jó Istent, hogy enyhüljön gyermekszivednek nagy fájdalma.

Husvéti könyvestáska.

A Cimbora olcsó könyvvásárja.

Husvét alkalmából 4000 ifjúsági könyvet bocsátunk áruba. Olyan olcsón szabtuk meg e könyvek árát, hogy a tehetős szülők gyermekein felül azok is megszerezhetik könyveinket, akiknek szülei egyébként nem áldozhatnának annyi pénzt gyermekeik szellemi táplálékára. Ez az olcsó könyvvásár a Cimbora husvéti ajándéka, mert sok-sok ezer példányt odaadnak Nektek olcsón, azon az áron alul, amennyibe nekünk ezek a könyvek vannak. — Egy-egy sorozat a következő könyveket tartalmazza:

- Balázs Ferenc: **Mesefolyam.** (Husz mese a szeretetről.) 190 oldal.
 Benedek Elek: **Híres erdélyi magyarok.** (A két Wesselényi, Kőrösi Csoma Sándor) 84 oldal.
 Benedek Elek: **„Ösike könyve”.** A »nadselü« gondolatok első sorozata.
 Kertész Mihály: **Senki Tamás története.** (Gyermekregény) 128 old.
 Kertész Mihály: **Szökés a teknőben.** (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán) 192 oldal.
 Szondy György: **Börme.** (Egy diák lovagrend története) 169 oldal.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1923. évfolyam I. félév január-június 400 o.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1923. évfolyam I. félév július-decemb. 400 o.

A nyolc könyv husvéti ára 280 lei.

Ezért az árért szállítjuk a nyolc könyvet mindazoknak, akik e könyveket **1925. május 15-ig** bezárólag megrendelik. Május 15.-e után e nyolc könyv ára ismét a régi bolti ára, azaz **685 lei.**

Azoknak, akik már 1923-ban is járatták a CIMBORÁT, természetesen nem érdemes a CIMBORA 1923. évi összegyűjtött példányait is megvásárolni és ezeknek a két 1923. évi CIMBORA nélkül a fennmaradt hat kötetet **200 leiért** szállítjuk.

A CIMBORA minden egyes számához 1925. évi május hó 15.-ig egy levelezőlapot mellékelünk, amelyen a könyveket megrendelhetik.

Kérjétek meg kedves szüleiteket, hogy rendeljék meg részetekre a CIMBORA könyvestáskáját, mert ilyen kedvezményes és ritka könyvvásárlási alkalom aligha akad többé.

Megrendeléseket várja a „CIMBORA” kiadóhivatala.

A „Cimbora“ képes heti gyermeklap előfizetési árai:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:
negyedévre 20, félévre 40,
egész évre 80 cseh korona

MAGYARORSZÁGBAN:
negyedévre 36.000, félévre 72.000,
egész évre 144.000 magyar korona

ROMÁNIABAN:

negyedévre 90 leu, félévre
180 leu, egész évre 360 leu.

JUGOSZLÁVIÁBAN:
negyedévre 50, félévre 100,
egész évre 200 dina

AUSZTRIABAN:
negyedévre 28.000, félévre 56.000,
egész évre 112.000 osztrák korona

„Cimbora“ szerkesztősége, kiadóhivatala és megbizottai:

SZERKESZTŐSÉG: Baţani-Mici [Kisbaczon] u. p.
Baţani-Mare [Nagybaczon] Jud. Treiseaune [Há-
romszék megye], Románia. — Főszerkesztő:
Benedek Elek. E címre küldendők a „Cimbora“
részére szánt költemények, az Elek Negyapóhoz
trott levelek és rejtvénymegfejtések.

KIADÓHIVATAL: Satu-Mare [Szatmár], Románia.
Str. Cuza-Voda No. 4.

FIÓKKIADÓHIVATAL: Budapest, VII. Dohány u.
12. III. 8. — A budapesti fiókkiadóhivatal veze-
lője: dr. Vajda István.

CSEHSZLOVÁKIAI MEGBIZOTTAK: Balla József,
Bereg-zás, Ugocsai-u. 5. Bleicher Simon, Munka-
cevo, Fő-u. 54. Schindler Anna tanárnő, Ratkov-
szky Pál úrnál, Jelsava. Fülöp Kálmáné, Rimavska
Sobota, Kohár-u. 32. Wietorisz Gyula, Rimavska
Sobota. Varady Szilónia nyug. polg. isk. tanárnő
Losonc, Rózsa-u. 6. Kormos János nyug. tanító,
Losonc, Kossuth Lajos-utca 17. Óczai András
nyug. tanító, Revuca. Babják János, Uzhorod,
Podkarpátskai Bank, Menefegyroda. Julius Demja-
novits üredák, Husle, Okresni Soud, Riedl Béla,
Kosice, Esterházy-utca 20. Turóczy Béla, Ko-
sice, Szlovák Általános Hitelbank Igazgatója.

Az előfizetési díjakat a következőképpen kell befizetni:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:
lakó előfizetőink negyed-
évenként postafutárképpénz-
tári befizetési lapot kapnak.

MAGYARORSZÁGBAN:
lakó előfizetőink negyed-
évenként postafutárképpénz-
tári befizetési lapot kapnak.

ROMÁNIABAN:

Tordán Jeszenszky Miklós [str. dr. Ioan
Rajtu 18. sz.], Arad, Barót stb. város-
okban a nyugtákat Bihari József
nyug. postafelügyelő három havonként
személyesen mutatja be. — Románia
többi városában és falvaiban lakó
előfizetőink a Cimbora-hoz mellékelt
negyedévenként kiadott postafelványt
kapnak, amelynek összegét bármelyik
postahivatalnál be lehet fizetni.

JUGOSZLÁVIÁBAN:
postafelványon vagy személyes befize-
tés formájában a Kurir hirtlap és könyv-
terjesztő vállalatnál Subotica [Szabadka].

AUSZTRIABAN:
a Wiener Bankvereinnál a „Szabadsajtó“
Bruchdruckerai u. Zeitungsverlag A. G.
in Satu-Mare (Románien) számlója javára.